

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І.
МЕЧНИКОВА
Кафедра філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

(Майя НІКОЛАЄВА)

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕЛІГІЄЗНАВСТВО

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 05 – соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 052 – Політологія

Освітньо-професійна програма: ОПП «Політологія»
за спеціальністю 052 – Політологія

ОНУ
2022

Робоча програма «РЕЛІГІЄЗНАВСТВО». Одеса: ОНУ, 2022. - 16 с.

Розробник: Наталя БЕВЗІЮК, кандидат історичних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії

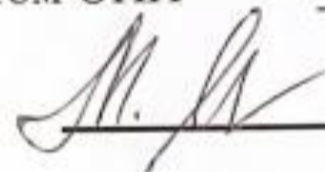
Протокол № 1 від. 21 вересня 2022 р.

Завідувач кафедри

(Інна ГОЛУБОВИЧ)

Погоджено із гарантом ОПП

(Марія МІЛОВА)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) _____
факультету МВПС

Протокол № 1 від. "06" вересня 2022 р.

Голова НМК

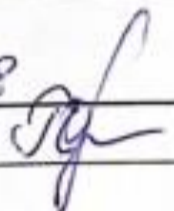

(Галина ЛЕВЧЕНКО)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри
філософії

Протокол № 1 від. "28" 08 2023 р.

Завідувач кафедри

(Інна ГОЛУБОВИЧ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № _____ від. " " _____ 202 р.

Завідувач кафедри

(Інна ГОЛУБОВИЧ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 змістових модулів – 3	Галузь знань 05 – соціальні та поведінкові науки Спеціальність 052– політологія Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	<u>вибіркова</u>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	
		<i>Семестр</i>	
		2-й	
		<i>Лекції</i>	
		20 – год.	
		<i>Практичні</i>	
		20 – год.	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		80 – год.	
		у т.ч. ІНДЗ* - 35 годин	
		Форма підсумкового контролю: залік	

* Див: р.8. Самостійна робота.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна включена до переліку вибіркових освітніх компонентів освітньо-професійної програми (ОПП) для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 052 – «Політологія». Код дисципліни в ОПП «Політологія» – ВБ 3.1.

Метою єдати базові уявлення з наукового релігієзнавства, що сприятимуть формуванню системи знань про релігійні системи, закономірності їх виникнення, функціонування і розвитку; сформувати базові знання про важливі теми релігієзнавства та найбільш поширені релігійні традиції; вивчення джерел, догматики, культових особливостей, географії релігій, їх історії та сучасного стану; показати особливості сучасного розвитку та географію релігій в Україні та світі; сформувати засади основних принципів сучасного розуміння свободи совісті.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:сформувати вміння застосовувати набуті теоретичні знання для аналізу різноманітних суспільних явищ та у ситуаціях світоглядного вибору; навчити студентів орієнтуватись у різних релігійних конфесіях,за допомогою наукового апарату вміти аналізувати конкретні релігійні явища,оцінювати значення тих чи інших релігій в історії людства та їх роль на сучасному етапі.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів загальних(ІК, ЗК) та спеціальних (СК) **компетентностей**, визначених ОП:

ІТ Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки
ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК07. Здатність зберігати та примножувати моральні,культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основірозуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій,використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
СК03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних

контекстах.

Очікувані результати навчання (РН).

РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

РН06. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.

РН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

РН16. Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.

У результаті вивчення дисципліни здобувач-бакалавр повинен **знати:**

- предмет релігієзнавства, його місце у системі філософських наук
- основні положення з філософії, психології, соціології релігії,;
- основні течії релігії та історію їх виникнення;
- місце і роль релігії у житті суспільства та людини;
- функції і роль релігії в суспільстві,
- причини виникнення та існування релігій, їх віровчення, культ і релігійні організації,
- особливості національних, світових і нетрадиційних релігій,
- особливості розвитку релігій в Україні,
- зміст та основні напрями сучасного діалогу між державою та церквою в Україні;

Здобувач освіти повинен **уміти:**

- користуватися основними поняттями і категоріями релігієзнавства;
- орієнтуватись у різних релігійних конфесіях;
- виділяти основні цінності релігій;
- сприяти розвитку діалогу між різними релігійними організаціями, з одного боку, і релігійними та суспільними організаціями, з другого;
- формувати власну позицію щодо питання взаємодії релігії і суспільства, релігії у духовному житті людини;
- аналізувати вплив культурно-історичних і соціальних факторів на формування релігії;
- вирізняти спільне і своєрідне, притаманне кожній світовій релігії.

Навчальна дисципліна вивчається протягом одного семестру та складається з трьох змістових модулів (ЗМ). По завершенню курсу здобувачі вищої освіти складають *залік*. Результати навчання оцінюються за 100-бальною системою. За результатами оцінювання змістового модуля здобувачам виставляються бали. Під час викладання лекційного матеріалу лектор може здійснювати контрольні опитування здобувачів. У разі відсутності здобувача на практичному занятті, він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через усне опитування в позааудиторний час (час консультацій викладача) або, враховуючи складність умов, відпрацювати це заняття шляхом написання реферату, есе на тему, погоджену з викладачем. Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. Теорія та історія релігій.

Тема 1. Релігія як предмет дослідження. Структура сучасних релігій. Предмет, мета і завдання курсу „Релігієзнавство”. Основні підходи до вирішення проблеми походження і розвитку релігії. Основи і передумови релігії. Класифікація та структура релігій. Особливості релігійного світогляду. Функції релігії. Сакралізація та секуляризація як соціально-історичне явище.

Тема 2. Національні релігії, їх розвиток та особливості. Поняття національно-державної релігії. Конфуціанство і даосизм: основні риси, сучасний стан. Синтоїзм: особливості і сучасне становище. Індуїзм, особливості розвитку та основні концепції. Індуїзм у сучасній Індії. Юдаїзм, особливості віровчення, культу і організації. Давній Заповіт.

Тема 3. Світові релігії. Буддизм. Індуїзм як основа та передумова виникнення буддизму. Основні поняття і концепції буддизму. Вчення про „Чотири Благородні істини”. Напрямок в буддизмі, їх особливості. Буддійська мораль. Буддійські обряди та свята. Розквіт і занепад буддизму. Особливості регіональних форм буддизму: чань-буддизм (Китай), дзен-буддизм (Японія), ламаїзм (Тибет).

Змістовний модуль 2. Християнство: основні конфесії та їх особливості.

Тема 4. Християнство: особливості та етапи розвитку. Основні передумови виникнення християнства. Християнські джерела про походження Ісуса Христа. Основний зміст новозавітної проповіді. Історичний розвиток християнства. Перетворення секти у християнську церкву. Вселенські собори та їх значення. Особливості розвитку західного (католицизм) і східного (православ'я) християнства. Перший офіційний розкол християнства.

Тема 5. Католицизм. Католицизм в Україні. Протестантизм. Особливості віровчення, культу та організації. Історія католицької церкви та Ватикану. Реформація і контрреформація. Другий офіційний розкол в християнстві. Другий Ватиканський собор, його рішення. Соціальна доктрина сучасної римо-католицької церкви. Католицизм в Україні. Передумови розвитку реформаційного руху в Європі. Виникнення протестантизму в ході Реформації. Соціальні основи та релігійний зміст протестантизму. Основні напрямки протестантизму та їх особливості. Протестантські конфесії в Україні.

Тема 6. Протестантизм: особливості вчення та розвитку. Передумови розвитку реформаційного руху в Європі. Виникнення протестантизму в ході Реформації. Видатні реформатори – М. Лютер, У. Цвінглі, Ж. Кальвін. Теологія та соціальна проблематика реформаторів. Соціальні основи та релігійний зміст протестантизму. Формування протестантської Європи: Німеччина, Англія, Франція, Швейцарія; їх особливості. Основні напрямки протестантизму та їх особливості.

Змістовний модуль 3. Християнство і Україні. Нетрадиційні релігії. Свобода сумління.

Тема 7. Православ'я. Православ'я в Україні. Православ'я: особливості віровчення, культу і організації. Світове православ'я. Передумови прийняття християнства Київською Руссю. Історія формування церкви: київський період, московський період, синодальний період. Церковні розколи. Руська православна церква у ХХ столітті. Соціальна концепція Руської православної церкви, основні положення. Особливості Київського християнства. Основні етапи розвитку української православної церкви, їх характеристика. Приєднання Київської митрополії до Московського патріархату. Українське православ'я у ХХ сторіччі. Між церковний конфлікт в Україні, його суть. Сучасне становище православ'я в Україні. Українська греко-католицька церква: історія, особливості, сучасне становище.

Тема 8. Українська греко-католицька церква. Причини проголошення Берестейської церковної унії. Результати унії. Заслуги унії. Віровчення греко-католицизму; особливості канонів та обрядів. Греко-католицька церква у XVIII-XIX ст. Особливості розвитку та існування УГКЦ у ХХ ст. Роль Української греко-католицької церкви в історії католицизму та у долі українського народу. УГКЦ у сьогоденні.

Тема 9. Іслам. Іслам в Україні. Історико-культурні умови виникнення ісламу. Коран, його характеристика. Особливості віровчення, культу і організації. Історичний розвиток ісламу. Конфесії в ісламі та їх характеристика. Шаріат. Філософія ісламу. Основні тенденції сучасного ісламського світу. Іслам і сучасний світ.

Тема 10. Нетрадиційні релігії. Свобода сумління. Соціальна суть та історичні витоки нетрадиційної релігійності. Виникнення нетрадиційної релігійності. Поняття, характері особливості і різновиди нетрадиційної релігійності. Феномен нетрадиційної релігійності: новітні варіанти християнства, східні культу, об'єднання, які займаються “духовними” вправами, та ін. Принципи здійснення свободи сумління: відділення релігійних організацій від держави; право на релігійні переконання і релігійну діяльність

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістовних модулів і тем		Кількість годин (денне відділення)				
	Назва	Усього годин	Лек. год.	Практ. заняття	Інд-на р-та	Сам. р-та
Змістовний модуль 1. Теорія та історія релігій.						
T.1	Релігія як предмет дослідження.	11	2	2	3	4
T.2	Національні релігії, їх розвиток та особливості.	11	2	2	3	4
T.3	Світові релігії. Буддизм.	11	2	2	3	4
	Разом за змістовним модулем 1	33	6	6	9	12
Змістовний модуль 2. Християнство: основні конфесії та їх особливості.						
T.4	Християнство: особливості та етапи розвитку.	12	2	2	3	5
T.5	Католицизм. Католицизм в Україні.	11	2	2	3	4
T.6	Протестантизм.	12	2	2	4	4
	Разом за змістовним модулем 2	35	6	6	10	13
Змістовний модуль 3. Християнство і Україні. Нетрадиційні релігії. Свобода сумління.						
T.7	Православ'я. Православ'я в Україні	13	2	2	4	5
T.8	Українська греко-католицька церква.	13	2	2	4	5
T.9	Іслам. Іслам в Україні.	13	2	2	4	5
T.10	Нетрадиційні релігії. Свобода сумління.	13	2	2	4	5
	Разом за змістовним модулем 3	52	8	8	16	20
	Усього годин	120	20	20	35	45
					80	

5. ТЕМИ ТА ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

	Теми	годин
T.1	Тема 1. Сутність і соціальна природа релігії. Проблема визначення поняття «релігія». Сутність релігії. Елементи та структура релігії. Функції релігії та її	2

	роль в житті суспільства.	
T.2	<i>Тема 2. Особливості східної релігійності.</i> Східний і західний стилі духовності, їх відмінні риси. Конфуціанство: особливості світогляду і культу. Історія і сучасне становище конфуціанства. Даосизм, філософсько-релігійний аналіз. Синтоїзм, його особливості. Роль синто в історії японського народу; релігійні традиції Японії.	2
T.3	<i>Християнство: відмінні риси і основні цінності.</i> Християнський світогляд і християнський аскетизм. Формування і визначення основних цінностей християнства. Християнська етика. Християнство і конфесійний світ: особливості співіснування.	2
T.4	Католицизм: історія і сучасність. Формування папства та влади Римського єпископа. Історія хрестових походів. Формування орденів. Особливості соціальної доктрини Римо-католицької церкви.	2
T.5	<i>Реформація і сучасний світ.</i> Соціальні, культурні, історичні, релігійні основи Реформації. Лідери Реформації і їх основні концепції. Протестантська трудова етика. Біблія і формування нової європейської культури. Протестантизм в Україні.	2
T.6	<i>Православ'я в Україні.</i> Поганство і християнство: еволюція релігійного світогляду східних слов'ян. Особливості Київського християнства. Православні братства. Реформи Української православної церкви доби Петра Могили. Приєднання Київської митрополії до Московського патріархату та його наслідки. Автокефальний рух в Україні. Українське православ'я у XX сторіччі. Сучасне становище православ'я в Україні.	2
T.7	<i>Українська греко-католицька церква в житті українського народу.</i> Соціально-політичні та історичні умови виникнення уніатства в Україні. Особливості унії: віровчення, культ, організація. Культурно-просвітницький рух греко-католицького духівництва. Митрополит А. Шептицький та його роль у долі УГКЦ та українського народу. Доля УГКЦ у XX сторіччі. УГКЦ у сьогоденні.	4
T.8	<i>Сучасний іслам.</i> Теологічні уявлення ісламу. Есхатологія ісламу. Мусульманське право, культура, мистецтво, традиції. Суфізм, його особливості. Сучасні соціально-політичні доктрини ісламу.	2
T.9	<i>Нетрадиційні релігії.</i> Соціальна сутність та джерела нетрадиційної релігійності. Поняття і характерні особливості нетрадиційної релігійності. Основні ознаки нетрадиційних релігій. Феномен нетрадиційної релігійності: новітні варіанти християнства, східні культу; об'єднання, які займаються духовними вправами (нехристиянські та орієнталістські рухи, РУН-віра, синтетичні релігії). Нетрадиційна релігійність в умовах сакралізації та секуляризації.	2
T.10	<i>Основи свободи совісті і віросповідання в Україні.</i> Принципи свободи совісті і толерантність. Правові аспекти свободи совісті та релігії в Україні. Проблеми розвитку державно-церковних відносин в Україні. Економічна діяльність і релігія.	
	Усього годин	20

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (не передбачені)

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ (не передбачені)

8. САМОСТІЙНА РОБОТА ТА ІНДЗ

До самостійної роботи відноситься: [1] – підготовка до лекційних, практичних занять; [2] – опрацювання лекційного матеріалу; [3] – самостійне опрацювання літератури; [4] – індивідуальне навчально-дослідне завдання: підготовка доповіді; аналітичної записки, реферату, презентації

	Види завдань	Інд. р-та	Сам. р-та
T.1.	<i>Релігія як предмет дослідження.</i> Опрацювати наступні питання: Проаналізувати основні концепції щодо походження та існування релігії. Визначити місце релігії у духовному світі людини. [1] [4] Інд. зав: Шляхом вивчення наукової літератури ознайомитись з особливостями релігійної віри і релігійного досвіду, релігійного світогляду. Визначити гуманістичну та авторитарну тенденції в релігіях. [підготовка до лекцій, семінарських].	3	4
T.2	<i>Національні ірелігії, їх розвиток та особливості.</i> Опрацюйте лекційний матеріал. Виявити загальні риси національних релігій. Ознайомитись з формування раних національних релігій (етнічні релігії), їх особливостями, і характерними рисами. Розглянути національні релігії (індуїзм, конфуціанство, даосизм, юдаїзм та синтоїзм).[підготовка до лекцій, семінарських][1] та запропоновану літературу на предмет визначення розуміння як об'єкту герменевтичного дослідження. Розуміння, витлумачення, пояснення, інтерпретація. Проблема герменевтичного кола. Темі ІНДЗ: [4] Підготувати доповіді (реферати або презентацію)	3	4
T.3	<i>Світові релігії. Буддизм.</i> Проаналізувати причини та умови виникнення буддизму та його поширення у сучасному світі; зміст релігійно-філософського вчення буддизму. Визначити основні напрямки та течії в буддизмі, їх відмінності. ІНДЗ: Розглянути особливості регіональних форм буддизму: чань-буддизм (Китай), дзен-буддизм (Японія), ламаїзм (Тибет).[підготовка до лекцій, семінарських].	3	4
T.4	<i>Християнство.</i> Визначити історичні та соціальні передумови появи християнства; основний зміст новозавітної проповіді. Визначити умови створення християнської церкви. Вселенські собори та їх значення. Визначити розколи в християнстві: причини та наслідки; особливості західного і східного християнства.[підготовка до лекцій, семінарських] Інд.завд.:	3	5
T.5	Опрацювати питання [3,4] Католицизм. Католицизм в Україні. Протестантизм. Протестантизм в Україні. Проаналізувати як відбувалось формування римо-католицької церкви, створювалось католицьке чернецтво та яку роль та значення воно (чернецтво) мало у культурному житті Західної Європи. Визначити умови і причини Реформація і Контрреформація, їх особливості. Утворення держави Ватикан. Соціальна доктрина римо-католицької церкви.	3	4

	Католицизм в Україні. Виникнення католицьких єпархій / Реферат за темою «Католицизм у сучасному світі», «Особливості конфесійного протестантизму»..[підготовка до лекцій, семінарських]		
T.6	Опрацюйте матеріали лекційного заняття [2] та рекомендовану літературу з питань: [3,4] <i>Українська греко-католицька церква в житті українського народу</i> . Соціально-політичні та історичні умови виникнення уніатства в Україні. Особливості унії: віровчення, культ, організація. Культурно-просвітницький рух греко-католицького духовництва. Митрополит А. Шептицький та його роль у долі УГКЦ та українського народу. Доля УГКЦ у ХХ сторіччі. УГКЦ у сьогоденні.	4	4
T.7	Реформація і сучасний світ. Опрацювати наступні питання: 1 реферат: [3] <i>Сучасний іслам</i> . Теологічні уявлення ісламу. Есхатологія ісламу. Мусульманське право, культура, мистецтво, традиції. Суфізм, його особливості. Сучасні соціально-політичні доктрини ісламу.	8	10
T.9	<i>Православ'я. Православ'я в Україні</i> . Дати характеристику православ'ю як різновиду християнства. Проаналізувати візантійське і пост візантійське православ'я. Розглянути процес проникнення, розвитку та затвердження православ'я в Україні. Основні етапи розвитку української православної церкви, їх характеристика. Українське православ'я у ХХ ст. Сучасне становище православ'я в Україні.[підготовка до лекцій, семінарських]	4	5
T.9	[3,4] <i>Нетрадиційні релігії</i> . Соціальна сутність та джерела нетрадиційної релігійності. Поняття і характерні особливості нетрадиційної релігійності. Основні ознаки нетрадиційних релігій. Феномен нетрадиційної релігійності: новітні варіанти християнства, східні культури; об'єднання, які займаються духовними вправами (нехристиянські та орієнталістські рухи, РУН-віра, синтетичні релігії). Нетрадиційна релігійність в умовах сакралізації та секуляризації.	4	5
T.10	<i>Основи свободи совісті і віросповідання в Україні</i> . Принципи свободи совісті і толерантність. Правові аспекти свободи совісті та релігії в Україні. Проблеми розвитку державно-церковних відносин в Україні. Економічна діяльність і релігія.		
Усього годин		35	45
		80	

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні навчальної дисципліни застосовуються наступні методи навчання: словесний, наочний, практичний, які передбачають читання лекцій, опрацювання нормативних актів, робота з навчальною та спеціальною літературою, індивідуальні консультації.

- СЛОВЕСНІ ТА НАОЧНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ (лекційні заняття; опитування; консультування; доповіді та мультимедійні презентації);

- ПРАКТИЧНІ (тестові вправи; опрацювання матеріалу шляхом підготовки презентації; аналіз практичних ситуацій, за формами засідань у парламенті – дискусії, дебати з опозицією, парламентські слухання, сесійні засідання і т.п.);
- ІНТЕРАКТИВНІ методи навчання (під час лекційних, практичних занять);
- КОЛЕКТИВНЕ ТА ІНДИВІДУАЛЬНЕ ОПРАЦЮВАННЯ ЗАВДАНЬ (колективне обговорення, виконання та презентація ІНДЗ, обговорення проблемних питань та результатів самостійної роботи).

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Засоби діагностики якості освіти включають в себе поточний, періодичний та підсумковий контроль.

Поточний контроль: усний контроль: індивідуальне і фронтальне опитування, бесіда, захист рефератів, доповідь, оцінювання доповідей; письмовий контроль: оцінювання якості виконання самостійної роботи за темами;

Періодичний контроль: тестовий контроль: оцінювання контрольних робіт за змістовими модулями (можливо тестування).

Підсумковий контроль: залік

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Вид роботи	Кількість балів
Поточний контроль:	
Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів вищої освіти в обговоренні проблемних питань	від 0 до 6
Виконання рефератів за однією із запропонованих тем, доповідь та демонстрація презентації	від 0 до 6
Періодичний контроль:	
Контрольна робота за змістовими модулями у формі тестування	від 0 до 10

Опитування на занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	0	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і джерел.
	1-3	Здобувачі нодібере участь в практичному занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел.
	4-6	Здобувач бере активну участь у практичному занятті, в обговоренні проблемних питань, користується додатковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; здатний публічно представити матеріал.
Виконання рефератів за однією із запропонованих тем; доповідь та демонстрація презентації	0	Не зараховуються реферати (доповіді) та презентації, які виконані не самостійно або запозичені з мережі Інтернет.
	2	Доповідь та презентація самостійними, але не опрацьована актуальність, теоретичний аналіз дано описово, змістовний матеріал є формальним, висновки не конкретизовані (відсутні), тема не розкрита.
	3	Доповідь та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам із незначними порушеннями, опрацьована актуальність теми, теоретичний аналіз містить неточності, усно здобувач пояснює

		матеріал невпевнено, змістовний матеріал представлений добре, у висновку сформульовані загальні висновки, тема загалом розкрита із незначними прогалинами.
	4-5	Доповідь та презентація виконані самостійно, опрацьована актуальність теми із зазначенням невирішених раніше аспектів, теоретичний аналіз ґрунтовний, здобувач без допомоги викладача пояснює матеріал, самостійні висновки, тема загалом розкрита, інформація у презентації подана із використанням самостійно розроблених схем, містить посилання на джерела, хоча здобувач іноді недостатньо вміло в усній формі може сформулювати деякі положення доповіді.
	6	Доповідь та презентація виконані самостійно, актуальність розкрита із зазначенням невирішених раніше аспектів, правильно визначені об'єкт і предмет, гіпотеза, теоретичний аналіз ґрунтовний, здобувач вільно презентує матеріал; зміст презентації не перевантажений слайдами з текстовим матеріалом; у висновку – самостійні ґрунтовні судження, підкріплені доказами, містить посилання на джерела.
Контрольна робота	0	Відповіді неправильні (у тестових роботах)
	0-10	Контрольна робота за кожним змістовним модулем.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	Зараховано
85 – 89	B	
75 – 84	C	
70 – 74	D	
60 – 69	E	
35 – 59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Поточний та періодичний контроль										Підсумковий Контроль (залік)	Сума балів	
Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2			Змістовний модуль 3						загалом
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10			
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	90	10	100
Контр. робота (10 балів)			Контр. робота (10 балів)			Контр. робота (10 балів)						

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Бевзюк Н. П. Історія християнської церкви в Україні (період до кінця XIXст.). Методичні вказівки. Одеса: Астропринт, 2002. 40 с.

2. Бевзюк Н. П. Історія християнської церкви в Україні (XX ст.). Методичні вказівки. Одеса, 2003. 36 с.
3. Робоча програма навчальної дисципліни «Релігієзнавство».
4. Силабус курсу «Релігієзнавство».

13. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет курсу «Релігієзнавство». Релігія як предмет дослідження.
2. Основні підходи до вирішення проблеми походження та існування релігії.
3. Класифікація релігій. Структура релігій. Основні типи і функції релігійних організацій.
4. Основи і передумови релігії.
5. Особливості релігійного світогляду. Основні тенденції.
6. Гуманістична і авторитарна тенденції в релігіях. Секуляризація і сакралізація як соціально-історичні явища.
7. Функції і соціальна роль релігії. Місто і роль релігії в духовній культурі людства.
8. Форми первісних вірувань. Їх прояви в релігіях світу і в сучасних умовах.
9. Релігії Китаю: конфуціанство і даосизм. Японська релігія синтоїзм: історія, особливості і сучасне становище.
10. Юдаїзм. Історія формування. Релігійна доктрина. Тора і Талмуд.
11. Індуїзм. Релігійно-філософські уявлення. Історія сучасне становище.
12. Буддизм: основні положення вчення. Історичний розвиток.
13. Регіональний буддизм: ламаїзм, чань-буддизм, дзен-буддизм та їх особливості.
14. Суспільно-історичні умови і духовні засади виникнення християнства.
15. Причини і значення основних розколів в християнстві. Особливості східного і західного християнства.
16. Католицизм, особливості віровчення, культу та організації. Історія католицької церкви (хрестові походи, створення орденів, контрреформація, створення держави Ватикан).
17. II Ватиканський собор, його рішення. Основні напрямки діяльності Ватикану.
18. Реформація: витоки формування; причини; лідери та їх основні концепції.
19. Протестантизм: соціальні основи і релігійний зміст протестантизму. Характеристика ранніх форм протестантизму: лютеранство, кальвінізм, Англійська церква, баптизм.
20. Пізні форми протестантизму: адвентизм, п'ятидесятники, Свідки Єгови.
21. Православ'я, особливості віровчення, культу і організації. Причини, умови і значення введення християнства у Київській Русі.
22. Історія і сучасне становище Руської православної церкви. Соціальне вчення РПЦ.

23. Православна церква в Україні: історія і сучасне становище.
24. Сучасна релігійна ситуація в Україні.
25. Українська греко-католицька церква в Україні (УГКЦ): особливості віровчення, культу і організації. Роль і значення УГКЦ в історії українського народу.
26. Іслам: причини і умови виникнення ісламу. Особливості віровчення, культу і організації.
27. Історичний розвиток ісламу. Конфесійний іслам, його характеристика.
28. Поняття, соціальна основа і особливості нетрадиційної релігійності.
29. Конфесіональність нетрадиційної релігійності: нехристиянські і неорієнталістські культу.
30. * Свобода сумління. Українське законодавство про релігійні культу.

14. Рекомендована література

Основна

1. Гнот С. Релігієзнавство: навч. посіб. Львів: ЛДУФК, 2011. 163 с.
2. Докаш В. Загальне релігієзнавство. Навчальний посібник. 2-ге вид. Чернівці: Наші книги, 2012. 784 с.
3. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. В 5 т. К.: Дух і Літера, 2009-2020.
4. Кралюк П., Шкрибляк Н. Історія релігієзнавства в Україні. Київ : Видавництво КНТ, 2017. 160 с.
5. Лубський В. І., Харьковщенко Є. А., Лубська М. В., Горбаченко Т. Г. Історія релігій світу. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 534 с.
6. Прибутько П.С. Релігієзнавство: посіб. для підгот. до іспитів. К.: Паливода А.В [вид.], 2013. 157с.
7. Релігієзнавство: навчальний посібник /Наук.ред. Д.В. Брильов. К.: Дух і Літера, 2018. 328с.
8. Релігієзнавство: навчальний посібник. /Наук. кер. Д.В. Брильов. К.: Дух і Літера, 2018. 328с.
9. Релігієзнавство: словник термінів і понять /Львів.держ ун-т внутр. справ.[упоряд.: В.С. Бліхар та ін.]. Л.: ЛьвДУВС, 2013. 75с.
10. Релігійна свобода на перехресті епох, країн, культур./Під ред. Колодного А.К.*Науковий щорічник №19*. К.:УАР, 2015-2016. 216с.
11. Яроцький П.Л. Релігієзнавство (Сучасні релігійні процеси у світі й Україні): підручник. К.:Кондор, 2013. 439с.

Допоміжна

1. Агеев В. Релігія має померти. К.: Віхола, 2021. 384с.
2. Гурська Л.І. Релігієзнавство. Навч.посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 172с.
3. Дашкевич Я. Україна на перехресті світів. Релігієзнавчі й соціокультурні студії. К.: УКУ, 2016. 656с.
4. Докаш В.І. Загальне релігієзнавство. Чернівці: Наші книги, 2012. 784 с.

5. Еліаде М. Трактат з історії релігій. К. : Дух і Літера, 2016. 520с.
6. Казанова Х. Релігія в сучасному світі: плюралізм, секуляризація, глобалізація. К.: УКУ, 2019. 348с.
7. Лозко Г. Боги і народи. Етносоціальний вимір. Курс. Релігієзнавства. К.: Мандрівець, 2015. 624с.
8. Лотоцький А. Хрест над Дніпром. Історичні оповідання про прийняття віри Христової на Україні. К.: Центр навчальної літератури, 2022. 64с.
9. Лубська М. Ісламознавство. Навчально-методичний посібник з конфесійнопрактичного релігієзнавства для студентів філософського факультету. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 632 с.
10. Лубський В.І. Релігієзнавство. Підручник затверджений МОН України. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 448с.
11. Міфологія : навчальний посібник./О. Дарморіз. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 248 с.
12. Протеро Стивен. Вісім релігій, що панують у світі: чому їхні відмінності мають значення. К.: BookChef, 2021. 464с.
13. Роль релігії в сучасних суспільних процесах. Під ред. О. Паньків. Львів: Львівська політехніка, 2020. 268с.
14. Сангаве В.А. Аспекти джайнізму. К.: Сафран, 2020. 200с.
15. Хванг Т. Походження релігій. К.: Книгоноша, 2017. 208с.
16. Чаплинський В. Проблема духовного у світогляді людини. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 115с.
17. Ящишин А. Від Авраама до Іоанна. Історія Старого Заповіту. К.: Наїрі, 2022. 344с.

15. Інформаційні ресурси

<http://lib.onu.edu.ua/> Наукова бібліотека ОНУ імені І. І. Мечникова

<http://www.nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

<http://www.library.univ.kiev.ua/> Наукова бібліотека ім. М.Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка

<http://www.filosof.com.ua/> Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html> Найвидатніші філософи світу та України

<http://www.ognb.odessa.ua/> Одеська національна наукова бібліотека

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html> Електр. бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського фак. Київського національного університету імені Тараса Шевченка

<http://plato.stanford.edu/> Філософська енциклопедія Станфордського університету. (Англійською мовою)

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/lit-bac.html> Філософія (для бакалаврів природничих спеціальностей)

<http://www.utm.edu/research/iep/> Філософська Інтернет- енциклопедія. (Англійською мовою).

<http://www.uct.kiev.ua/~sofi/> Центр практичної філософії